

УДК 338.4

КІВШИК Олександр Петрович

докторант

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ORCID ID: 0000-0002-7154-2603

e-mail: kivshyko@gmail.com

УДОСКОНАЛЕННЯ ІНСТИТУЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ РЕГУЛЯТОРНОЇ ПОЛІТИКИ В АСПЕКТІ ЗМІЦНЕННЯ БЕЗПЕКИ СТРАТЕГІЧНО ВАЖЛИВИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Стаття присвячена проблематиці удосконалення інституційного забезпечення державної регуляторної політики в аспекті зміцнення безпеки стратегічно важливих підприємств України в умовах воєнного стану. Проведено конструктивний аналіз чинного законодавства та наукових підходів до визначення категорії «стратегічно важливі підприємства» та запропоновано авторське визначення, що, на відміну від існуючих, акцентує увагу на якісних характеристиках суб'єктів господарювання, які доцільно відносити до стратегічно важливих. Обґрунтовано, що основою розроблення ефективних форм реалізації державної регуляторної політики в напрямку забезпечення безпеки стратегічно важливих підприємств є наявність дієвого інституційного середовища. З позицій інституційного підходу поглиблено концептуальні засади інституційного забезпечення державної регуляторної політики. Встановлено, що інституційне середовище забезпечення безпеки стратегічно важливих підприємств в Україні є нерозвиненим. Запропоновано ряд заходів удосконалення інституційного забезпечення державної регуляторної політики щодо стратегічно важливих підприємств.

Ключові слова: стратегічно важливі підприємства; державна регуляторна політика; інституційне забезпечення; національні інтереси; національна економіка; безпека

JEL classification: J10; I31

DOI: <https://doi.org/10.31649/ins.2022.4.215.222>

1. ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Національна економіка України останній рік функціонує в умовах безпрецедентних викликів та загроз, спричинених військовою агресією російської федерації. Підтримка та відновлення економічної системи залежать від ефективності діяльності суб'єктів господарювання, в першу чергу тих, які є критично важливими в аспекті забезпечення безпеки національної економіки. Статус таких суб'єктів господарювання правомірно визначити як стратегічно важливі. В інституційному середовищі України поняття «підприємство, яке має стратегічне значення для економіки і безпеки держави» було застосовано з метою забезпечення реалізації національних інтересів у сфері приватизації

державного майна та зменшення можливих загроз економічній безпеці держави. В умовах війни проблема ідентифікації стратегічно важливих підприємств та формування інституційного забезпечення їх безпеки на державному рівні набуває особливої актуальності й потребує розроблення ефективних форм реалізації державної регуляторної політики в цьому напрямі.

2. АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Аналіз наукової літератури дозволив встановити, що стратегічно важливі підприємства є предметом дослідження вітчизняних науковців, зокрема О. Бондара [1], І. Жалніної [2], О. Розенфельда, О. Рудченка [3], А. Слівака [4], при висвітленні проблематики процесів приватизації в Україні. Окремі аспекти

державного регулювання підприємств, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави розглянуто у працях А. Баланди [5], І. Манцурова, В. Новикова [6].

3. ВИДІЛЕННЯ НЕВИРШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОЗНАЧЕНА СТАТТЯ

Водночас питання формування інституційного середовища та розроблення ефективних форм реалізації державної регуляторної політики в напрямку забезпечення безпеки стратегічно важливих підприємств в умовах воєнного стану є особливо актуальним.

4. ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є обґрунтування удосконалення інституційного забезпечення державної регуляторної політики в аспекті зміцнення безпеки стратегічно важливих підприємств України в умовах воєнного стану.

5. ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБґРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Конструктивний аналіз чинного законодавства дозволяє стверджувати про відсутність визначення поняття «стратегічно важливе підприємство». Існує лише перелік об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави, а також критерії віднесення суб'єктів господарювання до таких, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави.

Уперше перелік підприємств, які мають стратегічне значення, був наведений у Постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку підприємств, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави» від 21.08.1997 р. (втратила чинність) [7]. Водночас критерії надання суб'єктам господарювання такого статусу були визначені через шість років Постановою Кабінету Міністрів України «Про визначення критеріїв віднесення підприємств (організацій) до таких, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави» від 15.05.2003 р. [8]. Як перелік, так і критерії

віднесення підприємств до стратегічно важливих постійно змінювалися без належного наукового обґрунтування та офіційного роз'яснення.

Доцільно відмітити, що Постановою Кабінету Міністрів України від 30.01.2019 р. був затверджений Порядок формування і ведення Державного реєстру імпортозаміщення та кооперації у стратегічних галузях промисловості [9], згідно з яким стратегічними галузями промисловості України визначено оборонно-промисловий комплекс, авіаційну, космічну, машинобудівну (зокрема суднобудівну), металургійну та хімічну галузі. Проте чіткого визначення поняття «підприємств, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави» у законодавстві не існує.

Науковці пропонують розглядати підприємства стратегічного значення як такі, що забезпечують економічну незалежність країни, її державність [10]. Прокоп'єв Р. пропонує визначати підприємство, яке має стратегічне значення для економіки і безпеки держави як суб'єкт господарювання державного сектору економіки, якому належать або за яким закріплені об'єкти державної власності, у тому числі корпоративні права держави у статутних капіталах господарських товариств та який відповідає хоча б одному з критеріїв, визначених законодавством України щодо вказаних правовідносин, і/або у встановленому порядку внесений до переліку підприємств, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави [11].

Поняття «стратегічно важливе підприємство» розкривають у дослідженнях Баланда А.Л., Павленко В.П., Рудченко О.Ю. як підприємство, діяльність якого суттєво впливає на безпеку та ефективність національної економіки, її інноваційний розвиток, а також життєдіяльність населення шляхом реалізації науково-технічного, інноваційного, експортного, інфраструктурного потенціалу, виробництва прогресивної, соціально значущої або імпорто-замісної продукції завдяки наявності особливих умов функціонування чи стратегічного ефекту як здатності отримувати економічний ефект чи запобігати втратам, зумовленим неможливістю реалізувати

інтереси майбутнього розвитку підприємства чи відповідної сфери діяльності [5].

Бондар О.М. визначає сферу стратегічно важливих підприємств як сукупність підприємств, діяльність яких спрямована на забезпечення сировинними, енергетичними й іншими виробничими і споживчими ресурсами, а також підприємств експортної орієнтації, які опосередковано (через обмін товарів і послуг) доповнюють дефіцит у стратегічних ресурсах [1]. Денисюк О.М. до стратегічно важливих відносить ті підприємства, що здійснюють суттєвий вплив на кон'юнктуру ринків, дестабілізація яких має відчутний, швидкий і тривалий макроекономічний і соціальний ефект [12, с. 4]. Такими ринками науковець вважає ринки енергоносіїв, житлового будівництва, зв'язку загального користування, транспортних перевезень, охорони здоров'я, освіти, науки і техніки, продовольства.

Ряд науковців вважають стратегічно важливими для оборони, безпеки й економіки держави такі підприємства, які сприяють реалізації національних інтересів та вимог національної безпеки у військовій, соціальній, економічній, науково-технологічній, екологічній чи інших сферах завдяки наявності стратегічного ефекту як здатності забезпечувати домінуючий тривалий вплив на ситуацію в певній галузі (регіоні, ринку) [6].

Головним недоліком окремих наукових підходів є включення до стратегічно важливих підприємств виключно суб'єктів господарювання державної форми власності. В той час як більшість високотехнологічних та інноваційних підприємств знаходяться у приватній чи колективній власності.

Враховуючи вищезазначене, пропонуємо до стратегічно важливих підприємств відносити підприємства будь-якої форми власності, які виготовляють критично важливу, унікальну продукцію (роботи, послуги), діяльність яких суттєво впливає на захист національних економічних інтересів та рівень безпеки національної економіки й країни в цілому.

Відсутність уніфікованого науково обґрунтованого підходу не лише до трактування змісту, а й до визначення категорії, яка б характеризувала стратегічно важливі підприємства, недосконалість

чинного законодавства є головними причинами відсутності ефективного механізму державного регулювання діяльності стратегічно важливих підприємств в аспекті забезпечення національних інтересів та безпеки національної економіки.

Підґрунтям розроблення ефективних форм реалізації державної регуляторної політики в напрямку забезпечення безпеки стратегічно важливих підприємств є наявність дієвого інституційного середовища. Тому теоретико-методологічною основою дослідження інституційного забезпечення державної регуляторної політики в аспекті зміцнення безпеки стратегічно важливих підприємств правомірно визначити концептуальні положення інституціоналізму та неінституціоналізму.

Інституційний підхід, тобто дослідження діяльності та взаємодії економічних агентів крізь призму інституцій, визнано загальним методом дослідження, який, завдяки акцентуванню на структурно-функціональних засадах побудови та формально-правовій характеристиці економічної системи дає можливість визначити взаємозалежність і взаємозв'язок між змінами інституційних структур та діяльністю економічних агентів [13].

Поглиблення концептуальних засад інституційного забезпечення державної регуляторної політики передбачає, в першу чергу, деталізацію та систематизацію категоріального апарату.

Аналіз наукових підходів до визначення категорій «інститут» та «інституція» дає змогу зробити висновок про однорідність їх економічного змісту та відмінність ступеня системності. Інституцію правомірно розглядати як систему, тоді як інститут – базовий невідимий елемент інституції [14].

Дж. Р. Коммонс, представник «старого інституціоналізму» характеризує інституції у вузькому розумінні як «систему законів чи природних прав, в межах яких індивіди діють як в'язні» та у широкому – «колективну дію по контролю, лібералізації та розширенню індивідуальної діяльності» [15]. Поняття «інституції» згідно з підходом основоположника неінституціоналізму Д. Норта охоплює будь-які види обмежень, які створені з метою спрямування людської взаємодії в певному напрямі [16].

Узагальнюючи погляди представників «нового» інституціоналізму інституції доцільно визначити як систему норм і правил, які охоплюють формальні та неформальні норми, що регламентують відносини між економічними суб'єктами і передбачають наявність відповідних організаційних структур з метою досягнення певних цілей.

Новий інституціоналізм розглядає неформальні інституції як доповнення до формальних. Згідно з підходом Д. Норта формальні інституції є правилами, сформованими людьми, виданими державою і схваленими парламентами законами та конституціями, а неформальні – неписаними правилами (звичаями, традиціями, суспільними умовностями і кодекси поведінки). При цьому неписані правила є глибше формальних, часто доповнюють їх і навіть ефективно впливають на економіку, якщо цей вплив виявляється протягом тривалого періоду [16].

Інститути є формою прояву інституцій. Сутнісними характеристиками цієї категорії можуть виступати як юридичні норми, так і порядок встановлення зв'язків між ними, «що надає можливість упорядкувати (регламентувати) стосунки між суб'єктами права з метою надання їм стійкого характеру, для чого і створюються відповідні організаційні структури та органи контролю» [17]. Поняття «інститут» є базовим для теорії інституціоналізму і позначає певний звичай, порядок, прийнятий у суспільстві, а також закріплення їх у вигляді закону або організації.

Проведений контекстуальний аналіз дозволив визначити інституційне забезпечення як процес формування інституцій та інститутів, які консолідовано у формі організацій (державні органи, підприємства, інфраструктура), законів та правил у процесі еволюції ринкового механізму функціонування економіки.

Інституційне забезпечення безпеки стратегічно важливих підприємств правомірно розглядати як сукупність державних і недержавних інституцій, які забезпечують формування законодавчих, організаційних та економічних умов, необхідних для реалізації ефективної державної регуляторної політики у напрямку

забезпечення безпеки стратегічно важливих підприємств.

У складі інституційного забезпечення державної регуляторної політики доцільно виокремити дві складові:

– інституційно-правове забезпечення – це нормативна форма реалізації функцій державних та недержавних інституцій у напрямку забезпечення безпеки стратегічно важливих підприємств;

– інституційно-організаційне забезпечення – це система організацій (органів влади), які забезпечують формування ефективних форм реалізації державної регуляторної політики у напрямку забезпечення безпеки стратегічно важливих підприємств.

На сьогоднішній день система нормативно-правових актів, які регулюють діяльність стратегічно важливих підприємств в Україні включає Постанову Кабінету Міністрів України «Про визначення критеріїв віднесення об'єктів державної власності до таких, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави» від 03.11.2010 р. [18] та Постанову Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави» від 04.03.2015 р. [19].

Як зазначалося вище, в жодному з законодавчих актів не визначено поняття «стратегічно важливі підприємства», а критерії віднесення до них суб'єктів господарювання є виключно кількісними (частка продукції на ринку, середньооблікова кількість штатних працівників, обсяг сплачених податків) та ґрунтуються на належності до певної галузі промисловості. Підтримуючи думку ряду науковців [5, 6], враховуючи суттєві недоліки кількісних показників в умовах динамічності змін національної та світової економік, вважаємо, що критерії визначення стратегічно важливих підприємств мають бути доповнені якісними показниками. Якісні характеристики, визначені експертним шляхом, дозволять встановити значення підприємства для захисту національних економічних інтересів та посилення конкурентоспроможності і безпеки національної економіки. В умовах війни, розгорнутою російською федерацією проти України, це завдання є стратегічно

важливим. Ідентифікація підприємств, здатних підвищити захищеність національного простору, в тому числі економічного, посилити оборонний потенціал країни, та реалізація державної регуляторної політики підтримки їх функціонування є основою забезпечення національної безпеки.

Щодо інституційно-організаційного забезпечення, то спеціально уповноваженого органу, який відповідав би за реалізацію державної регуляторної політики підтримки та зміцнення безпеки стратегічно важливих підприємств немає. Відсутність чіткої координації, розподілу функціональних обов'язків серед органів державної влади ускладнює формування дієвого механізму державного регулювання стратегічно важливих підприємств.

Таким чином, інституційне середовище забезпечення безпеки стратегічно важливих підприємств в Україні правомірно вважати нерозвиненим. З метою формування ефективних форм реалізації державної регуляторної політики підтримки та зміцнення безпеки стратегічно важливих підприємств необхідно здійснити ряд заходів.

1. Сформуванню науково-обґрунтований правовий підхід до надання статусу та визначення особливостей функціонування стратегічно важливих підприємств, що передбачає законодавче закріплення поняття «стратегічно важливі підприємства» та доповнення критеріїв віднесення суб'єктів господарювання до цієї категорії якісними показниками.

2. Удосконалити інституційно-організаційне забезпечення державної регуляторної політики щодо підтримки та зміцнення безпеки стратегічно важливих підприємств, що окреслює необхідність створення спеціально уповноваженого органу

та проведення систематичного моніторингу функціонування стратегічно важливих суб'єктів господарювання.

3. Здійснити кластеризацію національної економіки на основі стратегічно важливих підприємств з можливістю сформувати інтегровані корпоративні структури, що дозволить підвищити рівень конкурентоспроможності та безпеки національної економіки, мінімізувати загрози національним інтересам.

6. ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМКУ

В умовах війни об'єктивною умовою посилення обороноздатності країни, підтримки та відновлення економіки, зміцнення безпеки національного простору та захисту національних інтересів правомірно визначено забезпечення діяльності та безпеки стратегічно важливих підприємств. Враховуючи, що забезпечення безпеки реалізується суб'єктами господарювання, водночас відмічено необхідність створення сприятливого інституційного середовища, що є прерогативою органів державної влади. У цьому контексті проведено аналіз наявного інституційного забезпечення державної регуляторної політики щодо стратегічно важливих підприємств. Основою для формування ефективних форм реалізації державної регуляторної політики підтримки та зміцнення безпеки стратегічно важливих підприємств визначено необхідність удосконалення чинного законодавства, формування дієвого інституційно-організаційного забезпечення та проведення кластеризації національної економіки на основі стратегічно важливих підприємств з можливістю утворення інтегрованих корпоративних структур.

Література

1. Бондар О. М. Організаційно-економічний механізм приватизації стратегічних підприємств (на матеріалах промислових підприємств України) : автореферат. Київ : КНЕУ, 2001. 18 с.
2. Жалніна І. О. Методичні питання прогнозування наслідків приватизації стратегічно важливих підприємств. *Економіка України: стратегічне планування* : кол. моногр. / за ред. В. Ф. Беседіна, А. С. Музиченка. Київ : НДЕІ, 2008.
3. Розенфельд О. І., Рудченко О. Ю. Регулювання приватизації стратегічно важливих підприємств в промисловості України. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2010. № 3. С. 144–146.

4. Слівак А. Є. Приватизація стратегічно важливих підприємств як чинник забезпечення економічної безпеки країни. *Економіка України: стратегічне планування* / відп. ред. В. Ф. Беседін, А. С. Музиченко. Київ : НДЕІ, 2008. С. 414–417.

5. Баланда А. Л., Павленко В. П., Рудченко О. Ю. Інституційне забезпечення державного регулювання стратегічно важливих підприємств для економіки та безпеки держави. *Формування ринкових відносин в Україні : зб. наук. пр.* Вип. 5. (180). Київ, 2016. С. 18–22.

6. Манцуоров І., Рудченко О., Новиков В. Феномен стратегічно важливих підприємств в Україні. *Україна: аспекти праці.* 2017. №3. С. 44–51.

7. Про затвердження переліку підприємств, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.1997 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>

8. Про визначення критеріїв віднесення підприємств (організацій) до таких, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.05.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>

9. Про затвердження Порядку формування і ведення Державного реєстру імпортозаміщення та кооперації у стратегічних галузях промисловості: Постанова Кабінету Міністрів України від 30.01.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>

10. Зима Л. М. Організаційно-економічні механізми управління економічною безпекою підприємств стратегічного значення : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.06.01 / Л. М. Зима ; Донец. нац. ун-т. Донецьк, 2004. 2–4 с.

11. Прокоп'єв Р. Підприємства, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки: проблеми правового регулювання. *Вісник Академії правових наук України.* 2013. № 1. С. 262–270.

12. Денисюк О. М. Науково-методичні основи трансформації структури власності в Україні : автореф. дис. ... д. екон. наук за спец. 08.02.03. Київ : НДЕІ Міністерства економіки України, 2006. 34 с.

13. Бортнікова О.Г. Інституціональний підхід до вивчення систем безпеки в теорії державного управління. *Державне управління: удосконалення та розвиток.* 2012. № 6. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2012_6_4

14. Hlushko A., Marchyshynets O. Institutional provision of the state regulatory policy in Ukraine *Journal of Advanced Research in Law and Economics.* ASERS Publishing House. 2018. Volume 9, Issue 3. P. 941–948.

15. Commons J. R. Institutional Economics. *American Economic Review.* 1931. V. 21. P. 648–657. URL: <http://socserv2.socsci.mcmaster.ca/econ/ugcm/3113/commons/institutional.txt>.

16. Норт Д. Інституції, інституційна зміна та функціонування економіки [пер. з англ. І. Дзюб]. К.: Основи. 2000. 198 с

17. Онищенко С. В. Інституційне забезпечення бюджетної безпеки України. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка.* Економіка. 2016. Вип. 5. С. 31–38.

18. Про визначення критеріїв віднесення об'єктів державної власності до таких, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/999-2010-%D0%BF#Text>

19. Про затвердження переліку об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави: Постанова Кабінету Міністрів України від 04.03.2015 р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KP150083?an=1>.

References

1. Bondar O. M. (2001) Organizational and economic mechanism of privatization of strategic enterprises (based on materials of industrial enterprises of Ukraine): author's abstract. Kyiv: KNEU.

2. Zhalnina I. O. (2008) Methodological issues of forecasting the consequences of privatization of strategically important enterprises. *Economy of Ukraine: strategic planning: col. monogr.* / edited by V. F. Besedina, A. S. Muzychenka. Kyiv: NDEI.

3. Rosenfeld O. I., Rudchenko O. Yu. (2010) Regulation of privatization of strategically important enterprises in the industry of Ukraine. *Formation of market relations in Ukraine.* No. 3. P. 144–146.

4. Slivak A.E. (2008) Privatization of strategically important enterprises as a factor in ensuring the country's economic security. *Economy of Ukraine: strategic planning* / resp. ed. V. F. Besedin, A. S. Muzychenko. Kyiv: NDEI. P. 414–417.

5. Balanda A. L., Pavlenko V. P., Rudchenko O. Yu. (2016) Institutional support of state regulation of strategically important enterprises for the economy and security of the state. *Formation of market relations in Ukraine: coll. of science Ave.* Issue 5. (180). P. 18–22.

6. Mantsurov I., Rudchenko O., Novikov V. (2017) The phenomenon of strategically important enterprises in Ukraine. *Ukraine: aspects of work.* No. 3. P. 44–51.

7. On approval of the list of enterprises that are of strategic importance for the economy and security of the state: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated August 21, 1997. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
 8. On determining the criteria for classifying enterprises (organizations) as having strategic importance for the economy and security of the state (2003): Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
 9. On the approval of the Procedure for the formation and maintenance of the State Register of import substitution and cooperation in strategic industries (2019): Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
 10. Zima L.M. (2004) Organizational and economic mechanisms for managing the economic security of enterprises of strategic importance: autoref. thesis ... candidate economy Sciences: 08.06.01. Donetsk national Univ. Donetsk.
 11. Prokopiev R. (2013) Enterprises of strategic importance for the economy and security: problems of legal regulation. *Bulletin of the Academy of Legal Sciences of Ukraine*. No. 1. P. 262–270.
 12. Denisyuk O. M. (2006) Scientific and methodological foundations of the transformation of the ownership structure in Ukraine: author's abstract. thesis ... d. econ. of science for special 08.02.03. Kyiv: NDEI of the Ministry of Economy of Ukraine.
 13. Bortnikova O.H. (2012) An institutional approach to the study of security systems in the theory of public administration. *Public administration: improvement and development*. No. 6. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2012_6_4.
 14. Hlushko A., Marchyshynets O. (2018) Institutional provision of the state regulatory policy in Ukraine *Journal of Advanced Research in Law and Economics*. ASERS Publishing House. Volume 9, Issue 3. P. 941–948.
 15. Commons J.R. (1931) Institutional Economics. *American Economic Review*. V. 21. P. 648–657. URL: <http://socserv2.socsci.mcmaster.ca/econ/ugcm/3113/commons/institutional.txt>.
 16. North D. (2000) *Institutions, institutional change and functioning of the economy* [trans. from English I. Dzyub]. K.: Basics.
 17. Onishchenko S. V. (2016) Institutional provision of budgetary security of Ukraine. *Bulletin of Taras Shevchenko Kyiv National University. Economy*. Vol. 5. P. 31–38.
 18. On determining the criteria for classifying state-owned objects as having strategic importance for the economy and security of the state (2010): Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/999-2010-%D0%BF#Text>
 19. On approval of the list of state-owned objects of strategic importance for the economy and security of the state (2015): Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KP150083?an=1>.
-

Abstract

KIVSHYK Oleksandr

Improvement of the institutional support of the state regulatory policy in the aspect of strengthening the security of strategically important enterprises of Ukraine

The article is devoted to the problems of improving the institutional support of the state regulatory policy in the aspect of strengthening the security of strategically important enterprises of Ukraine in the conditions of martial law. It is proved that in times of war, the problem of identification of strategically important enterprises and formation of institutional support for their security at the state level is of particular relevance and requires the development of effective forms of implementation of the state regulatory policy in this area. A constructive analysis of the current legislation and scientific approaches to the definition of the category of "strategically important enterprises" was carried out, and an author's definition was proposed, which, unlike the existing ones, focuses on the qualitative characteristics of business entities that should be classified as strategically important. It is substantiated that the basis for the development of effective forms of implementation of state regulatory policy in the direction of ensuring the security of strategically important enterprises is the presence of an effective institutional environment. From the standpoint of the institutional approach, the conceptual foundations of institutional support of state regulatory policy are deepened. It was established that the institutional environment for ensuring the security of strategically important enterprises in Ukraine is underdeveloped. The author identifies the need to improve the current legislation, to form an effective institutional and organizational support and to cluster the national economy on the basis of

strategically important enterprises with the possibility of forming integrated corporate structures as the basis for the formation of effective forms of implementation of the state regulatory policy to support and strengthen the security of strategically important enterprises.

Keywords: *strategically important enterprises; state regulatory policy; institutional support; national interests; national economy; security*

Стаття надійшла до редакції 16.12.2022 р.

Бібліографічний опис статті:

Ківшик О.П. Удосконалення інституційного забезпечення державної регуляторної політики в аспекті зміцнення безпеки стратегічно важливих підприємств України. *Innovation and Sustainability*. 2022. № 4. С. 207-214.

Kivshyk O. (2022) Improvement of the institutional support of the state regulatory policy in the aspect of strengthening the security of strategically important enterprises of Ukraine. *Innovation and Sustainability*, no. 4, pp. 207-214.